

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Ing. Zuzana Šoltisová

Rozvoj tvorivosti žiakov vo vyučovaní odborných predmetov

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS: Ing. Zuzana Šoltisová

Kontakt na autora: Súkromná stredná odborná škola, Hviezdoslavova 11, Bardejov
soltisova.zuzana@centrum.sk

Názov OPS: Rozvoj tvorivosti žiakov vo vyučovaní odborných predmetov

Rok vytvorenia OPS: 2014
XI. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Jozefína Šulíková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe (osvedčená skúsenosť odbornej praxe) bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Tvorivosť, skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, vyučovací proces, estetika, móda, odev, účes.

Anotácia

V predloženej OPS sú spracované materiály a námety na vyučovanie odborného predmetu Estetická výchova, v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka, aby čo najlepšie podporovali motiváciu a osobné zapojenie žiakov do vyučovacieho procesu. Práca opisuje skúsenosti s využitím tvorivej práce žiakov na vyučovacích hodinách. Hodiny sa tak stávajú pestrejšími, žiaci vidia prepojenosť teórie s praxou. Výsledkom tohto vyučovania sú praktické ukážky tvorby žiakov so zámerom zosúladiť odev, účes a líčenie do jedného kompaktného celku, s dôrazom na charakteristické prvky historického obdobia.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Aktivizujúce metódy vo výučbe odborných predmetov	147/2010 – KV
Metódy a formy práce podporujúce rozvoj myslenia a kreativity žiakov	1371/2014-KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 VYMEDZENIE POJMU A PODSTATNÉ ZNAKY TVORIVOSTI	7
1.1 Môže byť každý človek tvorivý?	8
1.2 Tvorivá klíma	8
1.3 Metodické postupy na rozvíjanie tvorivého myslenia.....	9
2 OPIS VYUČOVACÍCH HODÍN	11
2.1 Vývoj odevov a módy v baroku	12
2.2 Vývoj odevov a módy v rokoku	20
2.3 Aplikácia získaných poznatkov pri vypracovaní maturitnej práce	25
ZÁVER	27

ÚVOD

Dôležitou úlohou každého učiteľa je pripraviť a organizačne zabezpečiť vyučovací proces tak, aby výsledky žiakov boli čo najlepšie. V OPS opisujem konkrétne skúsenosti zo svojej pedagogickej praxe pri vyučovaní odborných predmetov na strednej odbornej škole, ktoré sú orientované na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov.

Na prácu učiteľa v edukačnom procese sú kladené stále vyššie nároky, najmä ak zohľadníme časové obmedzenie a fyziologicko – psychologické kritéria (napr. priemerná doba, počas ktorej sú žiaci schopní koncentrácie, striedanie intenzívnej práce počas hodiny a pod.). Snahou učiteľa je podnietiť žiaka premýšľať, niekedy i netradičnými spôsobmi, ale najmä myslieť samostatne. V OPS som sa zamerala na rozvíjanie tvorivosti žiakov vo vyučovacom procese, konkrétne pri vyučovaní odborných predmetov na strednej škole v študijnom odbore kozmetička a vizážistka, ktoré sú orientované na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov, s cieľom aktívne zapojiť žiakov do vyučovacieho procesu, zaujať ich a ponúknuť im možnosti vlastného tvorivého myslenia a práce. Využívanie metód na podporu tvorivého myslenia žiakov podporuje proces učenia sa a vyučovanie nie je stereotypné.

Pre prácu budúcich vizážistiek alebo kaderníčok je nevyhnutná tvorivosť. Úprava účesov a celková vizáž sa prejavovali už v dávnej histórii a boli významnou súčasťou vyššej šľachty. Tam môžeme hľadať základný potenciál poznatkov, ktoré vedú k súčasným spoločenským odevom a účesom. Práve netradičné spôsoby vyučovania vedú žiakov v týchto kreatívnych odboroch k rozvíjaniu fantázie, predstavivosti, harmónii. Na vyučovacích hodinách vyučujem históriu odevnej a účesovej tvorby a líčenia pomocou praktických cvičení, kde žiačky sami spracujú prezentáciu s opisom a obrázkami daného historického obdobia. Na základe zistených poznatkov vytvoria návrh odevu a zrealizujú celkovú vizáž na modelke. Výsledkom tohto vyučovania sú praktické ukážky tvorby žiakov so zámerom zosúladiť odev, účes a líčenie do jedného kompaktného celku s dôrazom na charakteristické prvky historického obdobia.

Mojím cieľom bolo spracovať materiály a námety na vyučovanie odborného predmetu Estetická výchova, v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka a Úžitkové výtvarníctvo v študijnom odbore Vlasová kozmetika, aby čo najlepšie podporovali motiváciu a osobné zapojenie žiakov do vyučovacieho procesu.

Štruktúru OPS tvoria jednotlivé navzájom na seba nadväzujúce kapitoly. V teoretických východiskách sa venujem definícii pojmu tvorivosť a to hlavne preto, že týchto teórií je veľké množstvo a v podstate sú všetky výstižné a s autormi môžeme súhlasiť. Je len na nás, ktorú z nich si vyberieme. V praktickej časti práce popisujem aktivity odskúšané na vyučovacích hodinách.

Cieľovou skupinou sú žiaci strednej odbornej školy, ktorí majú vo svojich odboroch zameranie na služby v oblasti starostlivosti o krásu, teda kaderníkov, kozmetičky, vizážistky, ale aj krajčírky a návrhárky odevov alebo historických kostýmov.

Vyberala som moderné vyučovacie metódy, aby som zvýšila odbornú úroveň a špecifické zručnosti žiakov v danej oblasti s cieľom rozvíjať vkus žiačok, estetické a výtvarné

cítanie a priblížiť im zvolené povolanie z umeleckej stránky. Pestovať ich predstavivosť a objasňovať im spoločenské a kultúrne poslanie odboru. Tieto metódy rozvíjajú žiakovu flexibilitu vo vnímaní kultúrnych artefaktov, znakov, situácií, činností, žiakovu otvorenosť k zmenám vo vnímaní kultúrnych artefaktov.

K hlavným prínosom práce patrí tvorba didaktického materiálu, ktorá učiteľom odborných predmetov so zameraním na históriu odevnej a účesovej tvorby poskytne námety ako zatriktívniť, oživiť vyučovacie hodiny.

Svojou prácou chcem povzbudiť učiteľov odborných predmetov, aby pri vyučovaní historických skutočností hľadali možnosti, ako svojich žiakov zaujať a praktická realizácia preberaného učiva vedie k lepšiemu zapamätaniu učiva. Hodiny sa stávajú pestrejšími, žiaci vidia prepojenosť teoreticky získaných vedomostí s praxou a môžu si ich aj prakticky overiť.

1 VYMEDZENIE POJMU A PODSTATNÉ ZNAKY TVORIVOSTI

Tvorivosť (kreativita) je jedno z najpoužívanějších slov vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti. Tento pojem býva spojený s produkciou niečoho nového, lepšieho, dokonalejšieho, čo uľahčí, skvalitní život človeka.

Slovo kreativita pochádza z gréčtiny, kde má tieto významy: plodiť, tvoriť, rodiť, stvoriť, tvorivosť. Synonymá tvorivosti sú: originalita, divergentné myslenie, invencia, fantázia, nadanie a pod.

Vymedzenie tvorivosti nie je jednotné v detailoch, ale jej podstatné znaky sa vymedzujú podobne takmer na celom svete. Podľa J. Hlavsu (1985) „Kreativita, to sú kvalitatívne zmeny v subjekto – objektových vzťahoch, pri ktorých syntézou vonkajších vplyvov a vnútorných stavov dochádza k alternácii subjektu (prostredníctvom intenzívnej a špeciálnej činnosti) a k vývinu kreatívnych situácií a produktov, ktoré sú nové, progresívne, hodnotné, užitočné, pravdivé a komunikovateľné, čo spätne formuje vlastnosti subjektu“. Podľa tejto definície „kreativita je pokrok v subjekto–objektových vzťahoch, pri ktorom vzniká novým spôsobom a spolu s formovaním vedomia nový (alebo aspoň rovnako hodnotný) produkt“.

Podľa L. Miháliky (1988) „Tvorivosť (vynaliezavosť) je zložito štruktúrovaná schopnosť, ktorá sa diferencovane uplatňuje v každej práci jednotlivca, ak ju vykonáva mechanicky, stereotypne, ak úspešne prekonáva zautomatizované myšlienkové postupy a rieši nastolený problém netradičným, novým spôsobom alebo vnáša do jeho riešenia nové prvky, obmieňa formuláciu otázky, rozširuje a spresňuje informáciu, dôkaz, odhaľuje nové stránky skúmaného javu, vyjadruje vlastné úsudky, vhodne spája reprodukciu s produkciou – tvorivosťou“.

M. Zelina (1990) vymedzuje tvorivosť takto: „Tvorivosť je taká interakcia subjektu s objektom, pri ktorej subjekt mení okolitý svet, vytvára nové, užitočné a pre subjekt alebo referenčnú skupinu či populáciu významné hodnoty.“

Pri analýze definícii tvorivosti (je ich už vyše päťdesiat) takmer vo všetkých nachádzame dva podstatné znaky tvorivosti. To, čo chce mať prívlastok tvorivé, musí byť nové a nejakým spôsobom užitočné, akceptabilné, prijateľné, hodnotné. Jednoduchšie sa tvorivosť definuje tak, že vždy ide o produkciu nových a pritom užitočných nápadov, riešení. Nestačí, aby niečo bolo len nové – to ešte nemusí byť tvorivé. Musí sa splniť aj druhá požiadavka, aby to nové bolo aj užitočné.

Medzi základné znaky tvorivosti môžeme zaradiť tieto intelektové schopnosti: fluencia, flexibilita, originalita a ich rozvíjanie.

- Fluencia znamená mať čo najviac nápadov, myšlienok na daný problém, podnet.
- Flexibilita je rozmanitosť nápadov, riešení.
- Originalita je schopnosť nachádzať nové, neobvyklé riešenia a odpovede, je zriedkavosť výskytu nejakého nápadu medzi ľuďmi.

Kto však posúdi, či niečo je nové a užitočné?

Novosť sa zvyčajne posudzuje podľa zriedkavosti výskytu danej myšlienky, činu, nápadu, riešenia v istom kontexte, v istom sociálnom rámci. Napríklad v triede je to ojedinelosť, zriedkavosť myšlienky vzhľadom na počet žiakov jednej triedy.

Úlohou učiteľov je tvorivosť systematicky rozvíjať, podporovať tvorivosť kreatívnych žiakov. Tvorivý potenciál žiakov môže byť veľký, ale ak nemá podmienky, aby sa prejavil, ostáva len možnosťou a neprináša nič nové, užitočné ani objavné.

1.1 Môže byť každý človek tvorivý?

Aby sme mohli dať odpoveď na túto otázku, musíme si dať odpoveď, čo nám z predchádzajúceho vyplýva pre pedagogickú prax.

Po prvé pre pedagogickú prax z toho vyplýva, že sa treba ustavične a u každého žiaka usilovať zvyšovať jeho tvorivosť. Po druhé subjektom tvorivosti môže byť tak žiak ako aj učiteľ.

V každom človeku je istá potencialita, možnosť tvoriť. Túto možnosť by mal učiteľ poznať a rozvíjať, mal by utvoriť podmienky, aby sa prejavila. Môžeme si to predstaviť aj ako výstup na nejakú vysokú horu. Najviac ľudí je dole, teda na najnižšej úrovni tvorivosti. Čím ďalej k vrcholu, tým je menej ľudí, ale stúpa hodnota tvorivosti. A len málo ľudí na svete dosiahne vrchol, t. j. takú úroveň tvorivosti, ktorú uzná celý svet.

Učiteľ či vychovávateľ má byť prvým profesionálom, ktorý postrehne, že žiak vyprodukoval tvorivú myšlienku. Tu ho však musí podporiť, ale nie nápad žiaka "zabiť". Učiteľ nemá len čakať, pokiaľ žiaci dostanú nejaký tvorivý nápad, ale mal by premyslene a systematicky utvárať pedagogické situácie (úlohy, atmosféru, motiváciu), ktoré by viedli žiakov a mládež k tvorivému mysleniu. Prišli sme k prvej zásade tvorivosti, ktorou je utváranie pedagogickej situácie. Ďalšia zásada znie: Tvorivosť možno cvičiť, rozvíjať. Kto si myslí, že tvorivosť je raz navždy daná alebo chýbajúca schopnosť, stavia si prekážky pri jej zlepšovaní. (Zelina, 1990).

Z uvedeného vyplýva:

- Do istej miery, na istej úrovni a v istom smere môže byť každý človek tvorivý.
- Tvorivosť je cvičiteľná funkcia, možno ju zvyšovať.
- Tvorivosť sa môže prejavovať v každej ľudskej činnosti.

1.2 Tvorivá klíma

Na rozvoj tvorivosti je nevyhnutné zabezpečiť atmosféru a také sociálne vzťahy, aby vytvárali priaznivé prostredie, v ktorom sa optimálne môžu prejavovať a rozvíjať tvorivé schopnosti jedinca i skupiny.

Učitelia na vytvorenie tvorivej klímy v triede pri výchove a vzdelávaní by mali:

- Hodnotiť tvorivé myslenie. Každý učiteľ by mal vedieť rozpoznať nové myšlienky svojich žiakov a podporovať ich tvorivý rozvoj.
- Zabezpečiť, aby žiaci boli citlivejší (vnímavejší) k podnetom prostredia. Školu treba viac spájať s problémami života a naučiť žiakov všímať si tieto problémy.
- Podporiť manipuláciu (experimentovanie) svojich žiakov s predmetmi a myšlienkami.

- Naučiť žiakov systematicky hodnotiť (testovať) každú myšlienku.
- Naučiť žiakov tolerovať nové myšlienky.
- Nevnučovať žiakom vzory správania sa.
- Vytvárať na vyučovaní tvorivú atmosféru.
- Naučiť žiakov vážiť si tvorivé myslenie.
- Naučiť žiakov, aby sa nesprávali negatívne.
- Učiť žiakov tvorivému riešeniu problémov.
- Rozptýliť obavy žiakov z toho, že ich práca (myšlienky) nie sú dokonalé.
- Podporovať a hodnotiť žiakov, ktorí sa učia z vlastnej iniciatívy, pre vlastné potreby, uspokojenie.
- Podporovať zvedavosť, záujem žiakov – klásť žiakom prekvapivé, nezvyklé, protirečivé problémy.
- Zabezpečiť pri tvorivom myslení žiakov aktívne i pasívne etapy, vytvoriť také podmienky, aby si žiaci mohli problém pokojne premyslieť.
- Zabezpečiť dostatok zdrojov informácií (učebných pomôcok) na riešenie problémov.
- Naučiť žiakov, aby svoje myšlienky dovedli do konca.
- Podporovať získavanie informácií z rozličných zdrojov.
- Podmienkou rozvoja tvorivosti žiakov sú tvoriví učitelia. (Harausová, 2011)

1.3 Metodické postupy na rozvíjanie tvorivého myslenia

Rozvíjanie tvorivosti detí a mládeže tvorí celý komplex postupov, metód a stratégií, ktoré nesmieme redukovať len na aplikáciu niektorých cvičení, úloh a problémov, ktoré rozvíjajú tvorivé myslenie a schopnosti. Do tejto oblasti zaradíme aj utváranie optimálnej sociálnej klímy, medzil'udských vzťahov, ktoré podporujú tvorivosť. Zaradíme tu aj tvorivé riadenie. Nesmieme zabudnúť, že žiak by nemal mať rozvinutú iba schopnosť tvoriť, inovovať, ale musí mať aj motiváciu (záujem, chuť, potrebu) tieto schopnosti realizovať v praxi.

Tvorivosť v oblasti myslenia sa môže rozvíjať týmito prístupmi:

- Pestovanie konvergentného myslenia – je také, ktoré smeruje od daných východísk (premís) k jednej alebo ohraničenému počtu správnych odpovedí.
- Tvorivosť môžeme trénovať a zvyšovať pomocou divergentných úloh – také úlohy, ktoré nevedú k jednej správnej odpovedi, ale vyžadujú vyprodukovať čo najviac návrhov, riešení.
- Vrcholom formovania kreativity sú metodické postupy, ktoré využívajú heuristiku (heuristika je metodológia tvorivého riešenia problémov). Žiak, motivovaný otázkou učiteľa, usiluje samostatne o riešenie problému, pričom sa opiera o množstvo výskumných, poznávacích techník. Pozoruje objekt, sleduje jeho štruktúru, priebehové vlastnosti deja, porovnáva, hodnotí, stavia hypotézy, zdôvodňuje svoje tvrdenia, prevádza dokumentáciu a pod. (Okoň, 1966)

Pripomeňme si svoje vlastné roky v školských laviciach. Zhl'ad'me sa na seba očami detí. Uvedomme si, čo žiakov na učiteľovi najviac zaujíma, na čo sú zvedaví. Čo mu ich bude učiť? Čím ich upútame, vyvoláme v nich chuť do učenia, tvorivosť, aktivitu? Tým, že sa s nimi zžijeme, zostaneme ľuďmi i pri výklade a skúsenostiach, venujeme im chvíľku po vyučovaní, vyjdeme si s nimi na vychádzku, na výlet. Myslím si, že žiaci s

dobrym vzťahom k učiteľovi sa potom budú snažiť dobre učiť, urobiť mu radosť, chcieť sa mu podobať.

Iba tak môžeme vyžadovať maximálnu aktivitu žiakov a čulý pracovný ruch na vyučovacích hodinách. Takáto intenzívna činnosť je zaujímavá a tým uspokojujúca a príjemná i pre každého z nás.

1.4 Skupinová práca

Skupinová práca je veľmi obľúbenou metódou v súčasnom vyučovaní. Jej obľúbenosť je dôsledkom faktu, že človek je tvor spoločenský, ktorý potrebuje nadväzovať kontakty s inými ľuďmi a kooperovať s nimi.

Skupinová práca rozvíja komunikáciu a posilňuje sociálny rozvoj žiakov. Reaguje na požiadavky súčasnej spoločnosti, ako napríklad riešenie problémov v tíme a zároveň dopĺňa vyučovanie o postupy, ktoré frontálne vyučovanie neumožňuje. (Haasová, 2012)

Výhody skupinovej práce:

- Aktivita: je zameraná na žiaka, žiak vyvíja v skupine aktivitu, žiak je aktívny, pretože má riešiť určitý problém, pozitívom je aj skutočnosť, že nesmelí žiaci, ktorí nevystupujú pred triedou, sa skôr zapoja do aktivít v skupine.
- Sebakontrola a vzájomná pomoc: skupinu tvorí viac žiakov, ak sú správne vedení učiteľom, tak si v skupine navzájom pomáhajú. Príležitosť spoznať sa navzájom.
- Zábava: žiaci si pri nej hravým spôsobom utriedia učivo.
- Rozvíjanie duševných schopností vyššieho radu: tvorivosť, hodnotenie, schopnosť syntézy a analýzy.
- Súťaživosť: medzi skupinami vytvára silnú motiváciu a žiaci sa v skupine viac aktivizujú.
- Dôvera v spoločné rozhodnutie.
- Vyjadrenie vlastného stanoviska.

Nevýhody skupinovej práce:

- Vplyv jednotlivca: skupina môže podliehať jeho vplyvu aj v prípade, že s ním nesúhlasia.
- Nezhody: v skupine môžu nastať aj nezhody (v názoroch, v riešení problému, ...).
- Pasivita: pasivita sa prejavuje medzi žiakmi, ktorí sú menej aktívni, a všetku iniciatívu prenechávajú ostatným.
- Časté využívanie skupinovej práce – vedie k jej neúčinnosti, skupinová práca by mala byť účelná a použitá s rozumom (každá práca žiakov – aj skupinová – by mala k niečomu smerovať – napr. skupinová práca zameraná na opakovanie, prehĺbenie nového učiva, hľadanie spoločného riešenia, ...) (Petty, 2002)

2 OPIS VYUČOVACÍCH HODÍN

V tejto kapitole opisujem priebeh vyučovacích hodín pre učebný odbor kozmetička a vizážistka. Sú tu zakomponované rôzne metódy práce so žiakmi, ktoré viedli k návrhu vizáže s historickou tematikou.

Tematický celok: Historické návraty v móde

Pre daný tematický celok je v tematickom pláne predmetu Estetická výchova a vizáž vyčlenených 60 vyučovacích hodín rozdelených do štyroch ročníkov:

1. ročník - Starovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
2. ročník - Stredovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
3. ročník - Novovek - kultúra odievania, líčenie, vlasy.
4. ročník - Kultúra odievania, líčenie, vlasy v 19. a 20. storočí.

Cieľ:

- kognitívny cieľ: opísať kultúru odievania, líčenia, a úpravy účesov v jednotlivých historických obdobiach, orientovať sa v historickom vývoji odevov a módy, porovnať jednotlivé obdobia, rozšíriť poznanie súvislostí domáceho a európskeho kultúrneho vývinu, získané poznatky o módných smeroch a výrazových prostriedkoch využiť pri charakteristike umeleckých slohov a smerov,
- afektívny cieľ: podporiť hodnotové postoje a vzťah žiakov k prejavom módy v jednotlivých historických etapách s možnou aplikáciou na súčasnú módu, aktívne vnímať, pochopiť a hodnotiť odevy a módu, ako odraz spoločenského života, rozpoznať periodickosť, bohatosť, rozmanitosť a prekvapivosť dejín módy, spolupracovať v skupine a rešpektovať názory iných, vyjadriť vlastné pocity a názory, rozvíjať tolerantné postoje žiakov k druhým kultúram a podnecovať reflexiu vlastných postojov k vývoju módy,
- psychomotorický cieľ: navrhnuť historický odev, účes a líčenie, zrealizovať návrh na konkrétnom modeli, argumentovať, presadiť svoj názor a zapájať sa do diskusie, formovať praktické zručnosti žiakov pri interpretácii mediálnych obsahov.

Kompetencie: pracovať v tíme, prijať cudzí názor, argumentovať, riešiť problémy, zdôvodniť svoje riešenie, uplatňovať poznatky na pracovisku, narábať s médiami, prijímať a interpretovať mediálne obsahy.

Výkonový štandard: žiak bude schopný opísať charakteristické prvky odevu a vizáže typické pre konkrétne historické obdobie, navrhnuť súčasný odev, účes a líčenie s využitím historických prvkov, analyzovať etapy vývoja módy.

Kľúčové pojmy: móda, odev, líčenia a vizáž, účesová tvorba.

Cieľová skupina: študijný odbor kozmetička a vizážistka, študijný odbor vlasová kozmetika, učebný odbor kaderníčka.

Medzipredmetové vzťahy: modelové práce z vizáže, odborná prax, dejiny umenia, dejepis.

Učebné pomôcky: dataprojektor, PC s pripojením na internet, školská tabuľa, učebnica – O. Mózsiová, A. Bohatová: Dejiny odievania, SPN 2007, G. Nagy Lázsló: Odevy a účesy Lilium Aurum Dunajská Streda 2004, G. Lühr: Výtvarná výchova a základné techniky pre učebný odbor kaderník, fotoaparát.

Nasleduje analýza jednotlivých vyučovacích hodín, predkladám svoje overené návrhy aktivít. Aktivity podporujú najmä tvorivé a kritické myslenie žiakov.

2.1 Vývoj odevov a módy v baroku

Téma: Móda – odevná, účesová tvorba a líčenie v baroku – 2+2 hodiny

Cieľ: získať informácie z rôznych zdrojov, pochopiť a kriticky posúdiť mediálne spracovanú a znázorňovanú realitu. Získané informácie použiť na riešenie problému. Na základe filmovej ukážky a diskusie nakresliť a opísať barokovú módu. Prácou v skupine hľadať spoločné riešenie.

Žiak vie:

- Opísať odevnú a účesovú tvorbu v baroku.
- Uviesť príklad starostlivosti o krásu v baroku.
- Nakresliť barokový odev a účes, urobiť rozbor barokového líčenia.
- Navrhnuť a prakticky zrealizovať barokový ženský odev, účes a líčenie

Typ hodiny: hodina základného typu s využitím multimediálnych prvkov

Formy výučby: diskusia, skupinová práca

Vyučovacie pomôcky: počítač s pripojením na internet, interaktívna tabuľa (prípadne dataprojektor), výkresy, baliaci papier, fixky, ceruzky farbičky, učebnica Dejiny odievania,

Metodický postup 1. a 2. vyučovacia hodina

Motivácia (25 min). – móda, odev, líčenie a účesová tvorba v baroku patrí k témam, ktoré vyvolávajú predstavy o prepychu, princeznách a romantike. Tento fakt som využila v motivačnej časti. Na inšpiráciu o tejto dobe a móde som využila ukážky z historických filmov z obdobia baroka. V historických filmoch, ktoré dnes nepatria medzi obľúbené programy mládeže, sa skoro vždy jedná o rekonštruovanú podobu minulosti, ktorá vznikla v predstavách filmových tvorcov. Možnože tieto filmy nepatria k najlepším informačným zdrojom z hľadiska historických faktov, ale pre naše účely postačujú. Žiakov som upozornila, aby venovali pozornosť kostýmom, účesom a celkovej vizáži. V krátkosti som žiakom prerozprávala príbeh filmu, ale aj mená skutočných historických postáv, ktoré sa vo filme objavili. Boli to ukážky z filmov:

Traja mušketieri: historicko-dobrodružný film na motívy románu Alexandra Dumasa. Rozpráva o dobrodružstvách štyroch neodlučiteľných priateľov: Athosa, Porthosa, Aramis a d'Artagnana, ktorí sa stali symbolom odhodlanosti, obetavosti a dobrodružného života. K týmto hlavným románovým postavám pribudli aj historické postavy, kráľ Ľudovít XIII., Anna Rakúska a ich najväčší protivník kardinál Richelieu.
<https://www.youtube.com/watch?v=ZPdiKiqyGCs>

Angelika: príbeh podľa románu Anne a Serge Golonovcov. 17-ročnú Angeliku vydajú proti jej vôli za bohatého toulouského grófa Jeoffreyho de Peyraca staršieho o 12 rokov. Šľachtic s jazvami na tvári a s povest'ou čarodejníka si postupne získa jej srdce. Jedného dňa ho na príkaz kráľa zavrú v Bastille a upália na hranici za čarodejníctvo. Je to príbeh o dobrodružstvách, ktoré sú typické pre Paríž XVII. storočia s historickým pozadím

z obdobia panovania Ľudovíta XIV., o prepychu a nádhere kráľovského dvora, ktorý v tom čase obdivovala celá Európa. <https://www.youtube.com/watch?v=GX6dPk7v4h4&index=5&list=PL5080461E75031E89>

Muž so železnou maskou: dramatický príbeh z pera A. Dumasa sa odohráva v roku 1662 za vlády Ľudovíta XIV., ktorého rozmarný spôsob života začína ohrozovať stabilitu Francúzska. Samolúby kráľ má byť preto nahradený bratom – dvojčaťom, ktorý bol tajne väznený so železnou maskou na tvári. Inšpiráciou pre tento film bol skutočný príbeh, ktorý je opísaný v článku s tým istým názvom a spoločne so žiakmi sme si ho prečítali z <http://korzar.sme.sk/c/4649383/muz-so-zeleznou-maskou.html>. Žiakom som prehrala ukážky z: <https://www.youtube.com/watch?v=OI7Phrpy6YA>,
<https://www.youtube.com/watch?v=plV6J0Z1BhE>

Kráľ tancuje: dej sa odohráva na francúzskom kráľovskom dvore, kde nepľnoletý Ľudovít XIV. musí čeliť intrigám mnohých neprajníkov, bojujúcich o moc. Mladý panovník preto uniká zo zraňujúcej reality do vlastného sveta, ktorý zasväť tancu. Oporou sa mu stávajú hudobník a choreograf Lully a dramatik Molière. Ukážky nájdete na: <https://www.youtube.com/watch?v=BMvpyDjFvHA>.

Jednotlivé ukážky zobrazovali odevnú a účesovú tvorbu v ranom a vrcholnom baroku v období panovania Ľudovíta XIII. a Ľudovíta XIV. Potom nasledovala krátka diskusia na tému života na kráľovskom dvore vo Francúzsku v 16. storočí, ktorý udával tón v obliekaní šľachty. Diskusiu som podporila otázkami:

- Aké nové odevné prvky ste videli v ukážkach?
- Vedeli by ste si predstaviť takýto odev v dnešných časoch?
- Čo Vás najviac upútalo na tejto móde?
- Poznáte iné historické filmy z tohto obdobia?
- Kde by sme dnes mohli takýto odev využiť?
- V hraných rozprávkach často vidno hercov v historických kostýmoch, podľa akých znakov by ste vedeli identifikovať, že ide o barokový štýl?

Z diskusie nám vyplynuli pojmy, ktoré sme si zapísali na tabuľu a mali slúžiť pre ďalšiu prácu žiakov. Vypisovali sme len tie, s ktorými všetci súhlasili, zhrnutie toho, čo sme videli a zapamätali si - veľký klobúk s perím, košeľa s nariasenými rukávami, vysoké čičmy, korzet a krinolína, čipky, dekoltáž, ozdobnosť, parochne.

Žiaci si mohli popozerať aj videa, ukážky historických filmov na stránke: <http://is.muni.cz/elportal/estud/pedf/js08/avk/ucebnice/lekce2.htm>

Zadanie motivačných úloh – práca v skupinách. Žiakov som rozdelila do trojčlenných/štvorčlenných skupín, v ktorých si sami rozdelili role: hovorca, vyhľadávač zdrojov, realizátor, koordinátor/pozorovateľ. Každá skupina si vyžrebovala vlastné zadanie, ktoré som mala pripravené v obálkach.

Cieľ:

1. Vedieť získavať informácie z rôznych zdrojov (z internetu, literárnych zdrojov).
2. Získané informácie použiť na riešenie problému.
3. Prezentovať získané informácie.

Na vypracovanie zadania mali žiaci 30 minút. Potom hovorca skupiny prezentoval prácu skupiny. Pre hodnotenie prezentácie boli stanovené tieto kritéria: úvod, ústny prejav, obsah, zrozumiteľnosť, kreativita.

Zadanie č. 1.

V ukážke z filmu Traja mušketieri ste videli odievanie a módu gavaliera z obdobia 30. ročnej vojny. Opíšte dôvody, ktoré viedli k zmene v mužskom odievaní. Nakreslite na papier a opíšte jednotlivé časti jeho odevu, úpravu vlasov a tváre, typické doplnky. Potrebné informácie vyhľadajte v učebnici alebo na internete, ústnu prezentáciu podporte aj spracovaním poznámok vo forme prezentácie v Pover Pointe (max 3 snímky) a na tretej snímke uveďte všetky použité zdroje.

Zadanie č. 2

Manželkou kráľa Ľudovíta XIII. bola Anna Rakúska. Vyhľadajte na internete informácie o nej, podľa dobových obrazov a ukážky z filmu nakreslite a popíšte ženský odev, účes a celkovú vizáž v období raného baroka. Ústnu prezentáciu podporte aj spracovaním poznámok vo forme prezentácie v Pover Pointe (max 3 snímky) a na tretej snímke uveďte všetky použité zdroje.

Zadanie č. 3

Ukážka z historického filmu Angelika a kráľ ukazuje nádherný, luxusný barokový ženský odev. Určite sa Vám páčil, tak ho nakreslite a popíšte vizáž ženy v období panovania kráľa Ľudovíta XIV. Potrebné informácie vyhľadajte v učebnici alebo na internete, ústnu prezentáciu podporte aj spracovaním poznámok vo forme prezentácie v Pover Pointe (max 3 snímky) a na tretej snímke uveďte všetky použité zdroje.

Zadanie č. 4

Ukážka z filmu Muž so železnou maskou a Kráľ tancuje poukazuje na luxus na dvore kráľa Ľudovíta XIV. Nakreslite a opíšte luxusný kráľovský odev kráľa Slnka, ako sám seba nazýval. Potrebné informácie vyhľadajte v učebnici alebo na internete, ústnu prezentáciu podporte aj spracovaním poznámok vo forme prezentácie v Pover Pointe (max 3 snímky) a na tretej snímke uveďte všetky použité zdroje.

Prezentácia a hodnotenie práce skupiny (25 min.)

Jednotlivé výtvarné práce (skice) sme prilepili na tabuľu. Hovorca každej skupiny v časovom limite 5 min. prezentoval svoje zadanie. Poradie pri prezentácii bolo určené tak, aby sme rešpektovali historický vývoj, to znamená: raný barok – mužský a ženský odev, vrcholný barok – mužský a ženský odev. Po ukončení prezentácií bolo úlohou žiakov podľa jednotlivých kritérií zhodnotiť výsledok každej skupiny. Na hodnotenie som pripravila pre každého žiaka hodnotiacu tabuľku.

Tab. 1 Hodnotenie práce skupiny

Č. skupiny	0 – 5 bodov	Poznámky
1. Rozumel som prezentácii		
2. Bola vizáž popísaná dostatočne		
3. Bol nákres spracovaný výstižne		
4. Bol prednes zaujímavý		
5. Dokážem podľa tohto popisu navrhnuť vizáž		
Súčet bodov (max 25)		

Prameň: vlastný návrh

Čo sme sa naučili? (5 min.)

Žiaci sa posadili do lavíc a každý mal pred sebou krátky test, pomocou ktorého som zisťovala zapojenosť všetkých členov skupiny do práce a sledovanie jednotlivých prezentácií.

Ukážka testu:

1. Nosili vojaci 30ročnej vojny brnenie?	ÁNO	NIE	1b
2. Na zdobenie odevov mužov aj žien sa používali čipky?	ÁNO	NIE	1b
3. Nohavice u mužov mali tvar dvoch gulí	ÁNO	NIE	1b
4. Nariasená čipka pod krkom u mužov sa volá _____			1b
5. Kráľa Ludovíta XIV. nazývali _____			1b
6. Mužské parochne sa nazývali _____			1b
7. Na čo sa používali „mušky“ _____			1b
8. Aké prikrývky hlavy boli v móde? _____			1b
9. Typickou ozdobou ženského odevu boli _____			1b
10. Ženské šaty boli tvorené sukňou a _____			1b
11. Módnu štíhlosť predstavoval _____			1b
12. Rukávy šiat siahali po _____			1b
13. A lá Fontange je _____			1b
14. Typickým materiálom na luxusné šaty bol _____			1b
15. Kovová konštrukcia sukne sa nazýva _____			1b

Výslednú známku tvoril súčet bodov za prácu skupiny a testu.

Zadanie domácej úlohy (5 min.)

Pomocou prezentácie v PowerPoint sme si ešte raz pripomenuli základné znaky barokovej módy a porovnali ich so slovami, ktoré sme si zapísali na tabuľu po úvodnej diskusii. Prezentácie vytvorené žiakmi v elektronickej podobe som poskytla žiakom a ich domácou úlohou bolo spracovanie poznámok do zošita. Štruktúra poznámok: charakteristika obdobia, mužský a ženský odev z obdobia raného baroka, typické účesy, mužský a ženský odev z obdobia vrcholného baroka, typické účesy, líčenie a starostlivosť o telo.

Poznámky z vyučovacej hodiny

Po vyžrebovaní zadaní som jednotlivým skupinám ešte raz vysvetlila, ako majú pri riešení postupovať. Často sa stáva, že pri riešení úloh v skupinách bude jedna skupina rýchlejšia ako iná a skôr skončí s prácou, pre tento prípad mám vždy pripravené tzv. bonusové úlohy spojené s vyhľadávaním na internete:

- Vyhľadajte na internete ako vzniklo a od kedy používame mydlo.
- Vyhľadajte na Internete históriu voňavky.
- Vyhľadajte na internete typy barokových šperkov.

Metodický postup 3. a 4. vyučovacia hodina

Motivačná aktivita – Zarád' model do príslušného obdobia (10 min.)

Žiakom som predložila obrázky odevov a účesov z obdobia baroka. Ich úlohou bolo zaradiť model do obdobia a daný typ odevu a účesu opísať. Týmto spôsobom sme si ešte raz utvrdili poznatky o barokovej móde.

Obr. 1 Baroková móda

Prameň: G. Nagy Lázsló, 2004, s. 67

Táto aktivita môže mať aj rôzne obmeny, často používam aj zadanie – *Vysvetli, čo tam nepatrí*. To znamená, že na obrázku sú odevy z rôznych historických období a žiaci majú podľa typických znakov pre zvolené obdobie vybrať správne obrázky. K tým obrázkom, ktoré tam nepatria majú priradiť obdobie z ktorého pochádzajú. Týmto spôsobom sme si zopakovali a upevnili učivo z predchádzajúceho obdobia.

Ďalšou možnosťou je úloha typu – *Zorad'te podľa obdobia v ktorom sa nosili*. Na obrázku sú rôzne typy odevov alebo účesov a žiaci k jednotlivým modelom priradujú sloh. K najzábavnejším úlohám patrila aktivita, keď som žiakom premietala krátke ukážky historických filmov alebo rozprávok, ktoré poznajú. Ich úlohou bolo podľa charakteristických znakov odevu alebo účesu priradiť sloh. Pri tejto aktivite je možné si aj zasúťažiť, kto určí, ale aj zhodnotí najviac ukážok. Musím len dodať, že niektoré kostýmy nie sú vernými kópiami historického štýlu, sú navrhnuté v súlade s predstavami tvorcov filmu, hlavne tvorcov kostýmov a maskérov, preto je potrebné na tento fakt žiakov upozorniť.

Zadanie a realizácia seminárnej práce

Názov: Historické návraty v móde – barok

Cieľ práce: Opísať barokovú odevnú a účesovú tvorbu, líčenie a doplnky. Navrhnuť ženský barokový odev, účes a líčenie.

Štruktúra práce:

1. Stručná charakteristika doby
2. Opis odevu, účesu a líčenia
3. Starostlivosť o krásu a hygienu
4. Návrh odevu
5. Návrh účesu
6. Návrh líčenia
7. Zhotovenie modelu realizácia účesu a líčenia / model na bábike (podľa výberu)

Písomné spracovanie – zadanie spracovať na formát papiera A4, minimálny počet listov 8

1 strana – titulný list (škola, názov práce , trieda, kolektív autorov)

2 – 3 strana – opis módy (písmo Times New Roman 12b, riadkovanie 1,5)

4 strana – návrh odevu

5 strana – návrh účesu

6 strana- návrh líčenia

7 strana – fotodokumentácia – realizácia modelu

8 strana – zoznam použitých zdrojov - riadime sa pravidlom: uviesť všetky zdroje, ktoré boli použité a to správnym spôsobom, nesmie sa uvádzať zdroje, ktoré neboli použité. Citácie uvádzame v úvodzovkách.

Seminárnu prácu spracovali žiaci v skupinách, kde si museli rozdeliť prácu tak, aby ju stihli spracovať v časovom limite 60 min., okrem poslednej úlohy, realizácia. Žiakov som rozdelila do skupín podľa ich schopností, to znamená, že v každej skupine boli žiaci vyberaní tak, aby dokázali vypracovať jednotlivé úlohy. Všetky potrebné poznatky sme už niekoľkokrát zopakovali a poznali aj zdroje z ktorých mohli čerpať, prípadne vyhľadať na internete ďalšie. Jeden člen skupiny spracovával písomnú časť na počítači, ktorú potom poslal e-mailom aj ostatným členom skupiny, ostatní sa po dohode pustili do tvorby návrhov.

Prezentácia a hodnotenie seminárnych prác (15 min.)

Hovorca každej skupiny prezentoval prácu skupiny a predložil návrhy zo svojej skupiny. Hodnotili sme celkový dojem a súlad s historickými faktami pomocou bodov od 0 – 5, na hodnotenie sme využili tabuľku z predchádzajúcej hodiny.

Pri skupinovej práci je dôležité aj zistenie názorov žiakov na takýto typ práce. Ja som zvolila formu jednoduchého dotazníka.

„ Dotazník “ – hodnotenie mojej práce na hodinách

Meno:.....

Na hodinách sme pracovali odlišným spôsobom. Skús odpovedať na tieto otázky (nehodiace škrtnite):

1. Dnes som sa naučila
2. Svoje úlohy som plnila rýchlo a správne/ s problémami / nesplnila som ich pretože:
3. Práca v skupine mi vyhovuje / nevyhovuje mi, pretože.....
4. Pracovala som aktívne /nudila som sa
5. Nové učivo som pochopila lepšie/ horšie ako pri klasickom vyučovaní pretože.....
6. Chcela/nechcela by som pracovať takýmto spôsobom, pretože.....

Zadanie domácej úlohy (5 min.)

Úlohou žiakov bolo spracovať seminárnu prácu do finálnej podoby, to znamená vytlačiť textovú časť, doplniť jednotlivé návrhy. Žiaci mohli použiť návrhy nakreslené v škole, alebo si mohli doma spracovať vlastné návrhy. Najdôležitejšou časťou bola vlastná realizácia modelu a fotodokumentácia na poslednej strane seminárnej práce. Tu si žiaci mohli vybrať, či to bude realizácia historického odevu na bábiky, alebo realizácia barokového účesu a líčenia.

Poznámky z vyučovacej hodiny

Aplikácia aktivizačných metód vo výučbe, medzi ktoré sa zaraďuje tiež seminárna práca, so sebou prináša mnohé pozitíva: zdokonaľovanie schopností pracovať s literatúrou a internetom, spracovávať písaný text, zlepšovať si svoje prezentačné schopnosti.

Táto forma práce sa žiakom páčila, po spracovaní dotazníka som sa stretla hlavne s pozitívnymi názormi. Aj keď žiaci boli počas vyučovania hlučnejší spozorovala som, že ich práca bavila. Najviac poznámok sa týkalo časového limitu, zdalo sa im to málo, dve vyučovacie hodiny ubehli veľmi rýchlo. Taktiež mali menšie problémy s obhajobou, tu treba ešte viac popracovať, aby si na to zvykli a nebáli sa prednášať pred publikom.

Na odovzdanie seminárnej práce som určila termín do najbližšej vyučovacej hodiny. Z jednotlivých seminárnych prác som vybrala ako ukážky tieto návrhy.

Obr. 2 Návrh líčenia a účesu

Prameň: Seminárne práce žiakov

Čo sa týka realizácie návrhu väčšinou si žiačky vybrali variant líčenie a úprava účesu. Je to najmä z toho dôvodu, že ich skúsenosti so šitím odevu nie sú veľké. Motivovala som ich aj svojimi spomienkami, keď sme pre svoje bábiky vyrábali oblečenie. Samozrejme som na ich tvárach vyčarila úsmev, pretože ich bábiky už šaty nepotrebovali. Aby som ich v tomto smere podporila mám pripravené práce žiakov z minulých rokov, kde sme

v rámci predmetu Úžitkové výtvarníctvo v študijnom odbore Odevníctvo a Vlasová kozmetika vytvorili modely historických odevov na bábikách.

Obr. 3 Barokový odev

Prameň: vlastný fotoarchív

Žiačkam sa tento nápad zapáčil, takže sa nám podarilo vytvoriť niekoľko takýchto modelov, z ktorých sme neskôr vytvorili výstavku v rámci týždňa otvorených dverí na našej škole.

Obr. 4 Výstava žiackych prác

Prameň: vlastný fotoarchív

Seminárne práce som hodnotila podľa týchto kritérií:

- písomné spracovanie riešenia problematiky,
- výtvarné spracovanie návrhov, originalita,
- praktická realizácia.

2.2 Vývoj odevov a módy v rokoku

Téma: Móda – odevná, účesová tvorba a líčenie v rokoku – 2+2 hodiny

Ciel: opísať odevnú a účesovú tvorbu v rokoku, posúdiť starostlivosť o krásu v tomto období, nakresliť rokokový odev a účes, urobiť rozbor líčenia, navrhnúť a prakticky zrealizovať rokokový ženský odev, účes a líčenie.

Typ hodiny: hodina základného typu s využitím multimediálnych prvkov

Formy výučby: diskusia, skupinová práca

Vyučovacie pomôcky: počítač s pripojením na internet, interaktívna tabuľa (prípadne dataprojektor), výkresy, baliaci papier, fixky, ceruzky farbičky, učebnica Dejiny odievania, publikácia Veľká módna prehliadka.

Motivácia

Žiakom som prečítala úryvok z publikácie Veľká módna prehliadka z roku 1970 určenú pre žiakov 8. a 9. ročníka. Odolen Zítek, autor knihy „Ľudia a móda“, hovorí o význame oblečenia a módy toto: „Veľký znalec života Anatole France hovoril, že o sto rokov po svojej smrti by sa viac dozvedel o budúcnosti ľudstva z módnych časopisov ako od filozofov, románopiscov a vedcov: „Keby som si mohol vybrať z hromady kníh, ktoré vyjdú o sto rokov po mojej smrti, hádajte, ktorú by som si vzal?... Nie nebol by to vôbec román ani historické pojednanie, ktoré by som si vybral z nejakej knižnice, vzal by som si celkom jednoducho módny časopis, aby som videl, ako sa budú obliekať ženy o sto rokov po mojej smrti. A ich šaty by mi povedali o budúcom ľudstve viac ako všetci filozofi, románopisci, kazatelia a vedci“.

Po prečítaní sme v triede diskutovali na tému móda, odevné štýly, čo ich na tomto výroku zaujalo. Chcela som, aby žiaci pochopili, že na základe poznania histórie módy je možné vytvoriť si ucelenejšiu predstavu o spôsobe života, o mravoch a zvykoch spoločnosti. Ďalším motivačným prvkom boli fotografie bábik, ktoré mi poslala bývalá žiačka.

Obr. 5 Rokoková móda

Prameň: vlastný fotoarchív

Rokokový odev pripomína aj typický tanec kráľovského dvora v 17. a 18. storočí – menuet. Spolu so žiačkami sme si ho pozreli na stránke <https://www.youtube.com/watch?v=4yurw5Cf4HY>. Odevy a vizáž rokokovej doby sú na stránke <https://www.youtube.com/watch?v=q7uR6Gxy4Nc>. V ďalšej časti hodiny sme pokračovali prácou v skupinách. Každá skupina mala spracovať charakteristiku rokokovej módy a starostlivosti o krásu v tejto dobe. Po ukončení práce v skupinách nasledovala prezentácia a hodnotenie.

Poznámky z vyučovacej hodiny

Zadeľovanie žiakov do skupín bolo náhodné – rozpočítavaním od 1 do 4.

Žiakov som rozdelila do skupín 1,2,3,4 – úlohou každej skupiny bolo z dostupných zdrojov opísať rokokovú módu. Pri opise sa mali žiaci opierať o schému z minulých hodín, to znamená krátka charakteristika doby, mužský ženský odev, účes, líčenie doplnky. Žiaci pracovali spoločne na tej istej úlohe. Potom som delenie skupín zmenila, vznikli skupiny A,B,C,D (v skupine A všetky 1, v skupine B všetky 2...) Ich úlohou bolo spracovanie časti úlohy do hĺbky:

Skupina A mala za úlohu charakteristiku a návrh ženského odevu.

Skupina B mala spracovať charakteristiku a návrh rokokového účesu.

Skupina C mala spracovať starostlivosť o krásu, líčenie.

Skupina D mala opísať šperky ozdoby, doplnky a módne výstrelky.

Nakoniec sa žiaci vrátili do základných skupín a dokončili zadanie.

Zdrojom informácií boli učebnice, časopisy, internet. Na základe mojich skúseností môžem povedať, že žiaci dávajú prednosť internetu. Je to pre nich rýchly a veľmi ľahký a dostupný spôsob. Tu vidím príčinu toho, že u žiakov upadá záujem o knihy a čítanie. Pri každej prezentácii preto vyžadujem uvedenie všetkých použitých zdrojov. Nechceme predsa autorom kradnúť myšlienky.

Zadanie domácej úlohy

Úlohou žiakov bolo doplniť seminárnu prácu z obdobia baroka o charakteristiku rokokového mužského a ženského odevu, účesu a líčenia a nakresliť návrhy odevu, účesu a líčenia, fotodokumentáciu z realizácie návrhu.

Po prebratí tematického celku novoveké odevné štýly som na nasledujúce dve vyučovacie hodiny pripravila pre žiakov zaujímavé hry a aktivity zamerané na opakovanie a upevnenie učiva. Cieľom bolo podporiť ich záujem o vyučovanie, upevniť a systematizovať učivo. Jednotlivé aktivity si vyberám podľa toho, ako to žiakom v triede ide, to znamená, že ich mám na vyučovanie pripravených vždy viac.

Odpovedzte ak viete...

Cieľ: Vyhľadať a utriediť informácie z internetu, učebnice.

Postup: Učiteľ zadáva žiakom otázky:

- Viete od kedy sa používa mydlo?
- Viete kedy sa začal používať rúž na pery?
- Viete ako vznikol hodváb?
- Viete čo je to brokát?
- Viete od kedy si ženy farbía vlasy?
- Viete kedy sa začali nosiť nohavice?
- Viete kto je dandy?

- Viete čo je negližé?
- Viete kedy vznikol frak?
- Viete čo je pompadourka?

Žiaci sú rozdelení do skupín. Po odznení otázky žiaci vyhľadávajú odpovede a sledujú či skupina, ktorá našla prvú správnu odpoveď odpovedá správne, alebo zistili iné fakty. Ak je podľa nich odpoveď nesprávna hovorca zakričí STOP, NIE JE TO SPRÁVNE. Potom preberá slovo on. Dôležité je, aby žiaci citovali zdroje odkiaľ informácie získali, to znamená, že si zároveň overujú dôveryhodnosť zdrojov.

Kto vie?

Cieľ: Pomenovať odevné štýly.

Postup: Na tabuli sú pripevnené obrázky s historickými odevmi. Pod každým obrázkom je číslo, ktoré označuje počet bodov za správnu odpoveď. Ak žiak správne určí štýl získava dané body, ak odev a účes správne popíše získava dvojnásobný počet bodov. Žiaci sú rozdelení do skupín. Skupiny si hodom kocky vyžrebujú poradie podľa ktorého si vyberajú číslo obrázka, o ktorom majú niečo povedať. Vyhráva to družstvo, ktoré získa najväčší počet bodov za vyčerpávajúcu odpoveď.

Keby som bol/bola...

Cieľ: Rozvoj vyjadrení a slovnej zásoby.

Postup: Žiaci sú rozdelení v skupinách. Každá skupina si zvolí historické obdobie. Hovorca predstavuje odev, účes, líčenie a hygienu tej doby slovami napr.: „Keby som bola Kleopatra mala by som oblečené“ .

Hádaj kto som?

Cieľ: Priradiť k obdobiu typ odevu a účesu.

Postup: Žiaci sú rozdelení do skupín. Každá skupina si vyžrebuje lístok na ktorom je napísané storočie alebo roky, kedy sa odev nosil. V skupine si vyberú hovorcu – model, ktorý slovne opisuje oblečenie alebo účes ktorý má na sebe. Začína slovami „Som modelka/model z XY storočia a na sebe mám oblečené..., na hlave mám...“. Za správne určenie odevného štýlu získava skupina bod, vyhráva skupina, ktorá získa najväčší počet bodov.

Hádaj, na čo myslím?

Cieľ: Orientovať sa v odborných pojmoch.

Postup: Učiteľ povie: „Hádajte, na čo myslím?“ (nejaký pojem z učiva), žiaci kladú otázky, postupne po jednom. Učiteľ odpovedá len áno - nie.

Myslený pojem: alonžová parochňa

Otázky, odpovede:

Ide o odev?	Nie
Ide o vlasy?	Áno
Ide o ženský účes?	Nie
Je to mužský účes?	Áno
Sú to dlhé vlasy?	Áno
Majú lokne?	Áno
Sú to prirodzené vlasy?	Nie
Je parochňa?	Áno

Žiak, ktorý uhádne myslený pojem, povie: „Hádaj, na čo myslím?“ a teraz jemu kladú žiaci otázky a takto hra pokračuje.

Dobový ideál krásy

Ciel': Podľa typických znakov odevu opísať ideál krásy ženy.

Postup: Žiakov rozdelíme do skupín a každá skupina dostane za úlohu opísať ideálnu ženu – manekýnku danej historickej doby. Ich úlohou je opísať dobový ideál krásy napr. mladú egyptskú princeznú, elegantnú Grékyňu, mladú Rimanku, gotickú lady, renesančnú krásavicu, barokovú markízu, rokokovú madame. Žiaci majú k dispozícii internet a učebnice.

Pexeso

Ciel': Orientácia a prehľad v odevných štýloch

Postup: Učiteľ si pripraví na kartičkách obrázky odevov, účesov, doplnkov ktoré sú uložené vpredu na lavici dolu hlavou. Žiaci chodia zaradom po jednom žiakovi z každej skupiny, obrátia kartičku a ukážu ostatným. Žiak musí povedať o aký štýl ide, čo je pre neho typické. Ak všetko správne zodpovie, berie si kartičku zo sebou, ak nie, vracia ju späť. Vyhráva rad, ktorý nazbiera najväčší počet kartičiek.

Doplňte chýbajúce slová v texte

Ciel': Používať odbornú terminológiu.

V Taliansku vznikol koncom 16. storočia nový umelecký sloh
V období 30- ročnej vojny módnym diktátom prebralo Najväčší rozkvet dosiahlo za vlády- „kráľka slnka“, vtedy sa mesto stáva centrom spoločenského života. Vojaci 17. storočia nosili kabátce , doplnené košľou s a manžetami. Voľné nohavice siahajú po kolená, sú ozdobené a pri kolenách spojené pomocou s punčochami. Vrchným odevom bol trištvrtový prehodený a na hlave s perím. K odevu sa nosili vysoké a kord. Ženský odev sa skladal z tesnejšieho a širokej dlhej sukne, ktorá sa skladala z dvoch sukni. Vrchná sukňa bola vpredu a odkrývala spodnú sukňu. Výstrih na živôtku sa postupne zväčšoval a odhaľoval a chrbát. rukávy boli zakončené čipkovanými manžetami. Dámy nosili veľké množstvo a mašličiek. Moderná bola bledá pleť s jemne zvýraznenými Účes bol jednoduchý, uprostred hlavy cestičkou rozdelené vlasy, na temene zviazané do a okolo hlavy olemované množstvom padajúcich na ramená.

*V zátvorke sú uvedené správne slová, **pozor, vyberte len tie správne.***

(veľkým čipkovaným golierom, Ľudovíta XII. lokien, kučier, líčkami, očami, trojštvrtové, dlhé, uzla, živôtika, plášť, Ľudovíta XIV. podväzkov, veľký klobúk, Anglicko, barok, stuhami, Francúzsko, šperkov, ramená, wams, Londýn, Paríž, po kolená, rozdelená, nariasená, čizmy, dekolt)

Vizážista

Ciel': Orientovať sa v módných trendoch, navrhnuť a obhájiť svoj návrh.

Postup: žiaci sú rozdelení do skupín, pracovných tímov. Spomedzi seba si vyberú modelku, ktorej majú navrhnuť vizáž na školský ples s využitím historických prvkov. Pracovný tím navrhne a potom aj popíše odev a jeho detaily, účes, líčenie a doplnky.

Svoje návrhy doplnia aj o koloristiku, to znamená, aké farby sa modelke hodia a aká kombinácia farieb pre ňu nie je najlepšia.

Módne prehrešky

Ciel': Orientovať sa v módnych trendoch, poznať pravidlá etikety, vyjadriť svoj názor.

Každý šatník má svoj obsah, ale niekedy v ňom máme veci, ktoré tam ani na seba nepatria ich oblečenie je skrátka veľké **faux pas**. Sformulujte 5 najväčších módnych prehreškov. Žiaci pracujú v skupinách a každá skupina má za úlohu prezentovať svoj názor. Jednotlivé prehrešky zapíšeme na tabuľu. Žiaci ku každému výroku priradzujú počet bodov a súčet bodov nám vytvorí rebríček od najhorších prehreškov v odievaní a nakoniec hlasovaním všetkých žiakov ich zoradíme od najhoršieho. Napr.:

- biele ponožky v sandáloch,
- potrhane topánky,
- presvitajúce legíny,
- príliš obtiahnuté tričko,
- tmavá bielizeň pod bielym oblečením,
- príliš krátka sukňa,
- ponožky v lodičkách,
- nevhodné nápisy na tričkách.....

Doplňovačka

Ciel': Orientovať sa v problematike.

		3.	4.	
		O	D	5.
	2.	S	E	L
1.	J	T	K	O
B	A	R	O	K
R	B	O	L	N
O	O	H	T	E
K	T	Y		
Á				
T				

1. Luxusná tkanina s vzormi
2. Pánska viazanka z čipky
3. Ozdoba na jazdeckých čizmách
4. Hlboký výstrih
5. Natočené pramene vlasov

		3.	4.	5.	6.
		F	C	S	P
	2.	R	U	L	A
1.	K	A	L	N	R
R	O	K	O	K	O
Ó	R		T	O	CH
B	D		T		Ň
A			E		A

1. Dámska spoločenská toaleta
2. Zbraň mušketierov
3. Pánsky spoločenská oblek
4. Mužské nohavice na začiatku 18. storočia
5. Ľudovít XIV. bol kráľ
6. Miesto vlasov

Poznámky z vyučovacej hodiny

Je veľké množstvo rôznych aktivít a hier, ktoré sa na vyučovaní dajú s úspechom využívať. K mojim skúsenostiam patrí aj to, že aktivity je potrebné obmieňať, pretože rovnaký typ úloh žiakom postupne zovšednie. Ďalšími typmi zadaní môžu byť napr. opraviť úmyselnú chybu, vyškrtnúť údaje, ktoré tam nepatria, osemsmerovky, presmyčky, čítanie s porozumením – to znamená že žiakom som predložila odborný text a ich úlohou bolo z daného textu vypísať kľúčové slová, hlavnú myšlienku, prerozprávať príbeh vlastnými slovami atd.

Zadanie domácej úlohy

Vyhľadajte v novinách, časopisoch alebo na internete zaujímavé články, ktoré sa týkajú módy a módnych trendov. Ako sa nazývajú módné štýly, ktoré v dnešnej dobe využívajú prvky historických odevov, zistite si o nich viac.

2.3 Aplikácia získaných poznatkov pri vypracovaní maturitnej práce

Všetky tieto aktivity smerujú hlavne k tomu, aby žiaci mohli spracovať projekt maturitnej práce. Návrh zadania, ktorý uvádzam sme spracovali v spolupráci a majsterkou odbornej praxe. Jednotlivé vizážistické témy každoročne meníme, každoročne medzi ne zaradujeme aj jednu tému s historickými prvkami.

PRAKTICKÁ ČASŤ ODBORNEJ ZLOŽKY MATURITNEJ SKÚŠKY

Forma: obhajoba vlastného projektu

Študijný odbor: 6362 6 Kozmetička a vizážistka

Spôsob zadania: žrebovanie témy

Názov témy:

1. Kozmetické ošetrenie normálnej pleti a celková vizáž - „ Ples v opere “
2. Kozmetické ošetrenie zmiešanej pleti a celková vizáž - „ Nevesta “
3. Kozmetické ošetrenie suchej pleti a celková vizáž - „ Disko“
4. Kozmetické ošetrenie mastnej pleti a celková vizáž - „ Živly “
5. Kozmetické ošetrenie starnúcej pleti a celková vizáž - „Markíza anjelov“

Zadanie:

Preved'te praktickú realizáciu vyžrebovanej témy na zákazníčke, respektíve modelke a spracujte danú tému vo forme písomnej práce. Písomná práca bude obsahovať:

Titulný list

Obsah

Úvod

Teoretická časť

- história kozmetiky a líčenia, vývin starostlivosti o hygienu kože
- koža - vzhľad a povrch, časti, funkcie
- nové trendy v ošetrovaní pokožky a v líčení

Praktická časť

- charakteristika a popis danej pleti podľa kritérií
- technologický postup kozmetického ošetrenia
- poradenská služba
- návrh líčenia a vizáže podľa danej témy
- charakteristika (líčenie, úprava vlasov, odev)
- popis líčenia (technologický postup)
- hygienické a bezpečnostné zásady pri práci

Záver

Zoznam použitej literatúry

Prílohy

Pri hodnotení praktickej časti maturitnej skúšky sa vychádza z nasledujúcich kritérií:

Kozmetická časť

1. Príprava klientky na ošetrovanie, voľba prípravkov.
2. Prevedenie povrchového čistenia pleti, peeling.
3. Farbenie obočia a mihalníc, formovanie obočia.
4. Prevedenie masáže tváre / Prevedenie naparenia pleti a hĺbkového čistenia pleti.
5. Aplikácia vhodnej masky po masáži tváre / po hĺbkovom čistení pleti.
6. Prevedenie konečnej úpravy tváre klientky, poradenská služba.
7. Dodržiavanie technologických postupov, hygienických zásad a pravidiel BOZP.

Vizážistická časť

1. Pochopenie – vystihnúť témy.
2. Technika a čistota práce.
3. Úroveň líčenia – tvár.
4. Úroveň líčenia – detail očí, detail pier.
5. Úprava účesu, voľba odevu.
6. Celkový dojem – zladenie modelu.

Hodnotenie žiaka bude realizované na základe súčtu dosiahnutých bodov za vyššie uvedené výkonové kritériá a prezentácie projektu.

O tom, že v študijnom odbore Kozmetička a vizážistka a Vlasová kozmetika je potrebná veľká dávka tvorivosti svedčia aj výsledné práce žiakov.

Obr. 5 Baroková a rokoková móda

Prameň: vlastný fotoarchív

ZÁVER

Všetkým nám je jasné, že tradičný spôsob vyučovania na našich školách je potrebné zmeniť. To znamená, že hodiny nabité poznámkami a dlhým monológom učiteľa musíme nahradiť. Jednou z možností je vyučovanie zamerané na rozvoj tvorivosti žiakov využívaním aktivizujúcich metód vyučovania, ale len v tom prípade, že tieto metódy využívame účelne a s rozumom.

Na rozvíjaní motivácie a tvorivosti sa výrazným spôsobom podieľa osobnosť učiteľa, metódy a formy práce, ktoré zvolí. Výber závisí od preberanej problematiky, témy, cieľa vyučovacej hodiny a predmetu.

Z moderných koncepcií vyučovacieho procesu som sa zamerala na skupinovú prácu a problémové úlohy, ktoré rozvíjajú tvorivosť, kritické myslenie a vedú žiakov k spolupráci. Žiaci sú ochotní dohodnúť sa, spolupracovať, vymieňať si názory, spoločne vyhľadávajú nové informácie a prezentujú svoje poznatky.

Mojou snahou bolo poskytnúť nové nápady a skúsenosti k vybraným témam, ktoré sa týkajú hlavných znakov histórie odevnej a účesovej tvorby. Ponúkam aj praktické rady, ako pracujem na vyučovacích hodinách s využitím modernej didaktickej techniky a inovatívnych metód vyučovania, pri vyučovaní odborných predmetov, ktoré majú zabezpečiť rozvíjanie tvorivých a umeleckých stránok osobnosti žiakov. Dôraz kladiem na rozvoj medzipredmetových vzťahov, hlavne dejepisu, spoločenskej komunikácie, dejín umenia a cvičení z vizáže.

Využitie výsledkov práce vidím v tom, že prinesú argumenty v prospech využívania aktivizujúcich metód vo vyučovaní odborných predmetov na stredných školách. Ukázalo sa, že implementáciou týchto metód do výučby sa zvýši motivácia žiakov a zabezpečia sa lepšie výkony. Aktivity na vyučovaní môžu žiaci využívať aj v domácom prostredí, žiaci si môžu precvičovať poznatky aj mimo školy často mimovoľne, jednoducho sledovaním historických filmov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. G. NAGY LÁZSLÓ. 2004. Odevy a účesy. Lilium Aurum, Dunajská Streda. 2004. ISBN: 80-8062-225-6
2. HLAVSA, J. 1985. Psychologické problémy teórie tvorby. 1. vydanie. Academia, Praha. 1985
3. MIHÁLIK, L. 1988. Analýza vyučovacej hodiny. 1. vydanie. SPN, Bratislava. 1988
4. OKOŇ, W. 1966. K základům problémového učení. 1. vydání, SPN Praha. 1966
5. PETTY, G. 2002. Moderní vyučování. 2. vyd. Praha Portál, 2002. ISBN 80-7178-681-0
6. ZELINA, M. – ZELINOVÁ, M. 1990. Rozvoj tvorivosti detí a mládeže. SPN, Bratislava. 1990. ISBN: 80-08-00442-8
7. ZÍTEK, O. 1962. Ľudia a móda. Bratislava, Osveta 1962. In Veľká módna prehliadka. Cyklus besied o vývoji módy pre 8. a 9. ročník. Mestská knižnica Košice 1970

Internetové zdroje

8. Baroque Ballet in "Man in the Iron Mask" [online]. youtube.com, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=plV6J0Z1BhE>
9. HAASOVÁ, E. 2012. Metódy a formy práce v predmetoch pracovné vyučovanie, svet práce a technika [online]. mpc-edu.sk. Bratislava. [cit. 4.8.2014]. Dostupné na www: http://www.mpc-edu.sk/library/files/haasova_769_web.pdf ISBN: 978-80-8052-415-9
10. HARAUSOVÁ, H. 2011. Ako aktivizujúco vyučovať odborné predmety [online]. mpc-edu.sk. Bratislava. [cit. 4.8.2014]. Dostupné na www: http://www.mpc-edu.sk/library/files/harausov_a4_web.pdf, ISBN: 978-80-8052-396-1
11. Fashion - Georgian 3 (Robe à la Polonaise, Zone Font) [online]. youtube.com, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=q7uR6Gxy4Nc>
12. Film a historie [online]. is.muni.cz, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <http://is.muni.cz/elportal/estud/pedf/js08/avk/ucebnice/lekce2.htm>
13. G.F.Haendel - Watermusic [online]. youtube.com, [cit. 11.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=4yurw5Cf4HY>
14. Louis XIV [online]. youtube.com, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=GX6dPk7v4h4&index=5&list=PL5080461E75031E89>
15. Muž so železnou maskou [online]. korzar.sme.sk, [cit. 11.8.2014]. Dostupné na www: <http://korzar.sme.sk/c/4649383/muz-so-zeleznou-maskou.html>
16. Muž se železnou maskou [online]. youtube.com, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=OI7Phrpy6YA>
17. The Three Musketeers (1974) - Trailer [online]. youtube.com, [cit. 10.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=ZPdiKiqyGCs>
18. The best dance scenes from "Le Roi Danse." [online]. youtube.com, [cit. 11.8.2014]. Dostupné na www: <https://www.youtube.com/watch?v=BMvpyDjFvHA>